

ERAST PARMASTO
23.10.1928 – 24.04.2012

Erast Parmasto sündis 23. oktoobril 1928 Tallinnas Nõmmel. 1947. aastal lõpetas ta Nõmme Gümnaasiumi ja 1952. aastal Tartu Ülikooli bioloogiaosakonna. Aastatel 1952–1955 oli ta Akadeemia Zooloogia ja Bioloogia Instituudi aspirant, millele järgnes bioloogiakandidaadi kraadi kaitsmine mükoloogia alal 1955. Bioloogiadoktori kraadi kaitses Erast Parmasto 1969. aastal ja professorikutse botaanika alal omistati talle 1980. Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valiti Erast Parmasto 1972. aastal.

Erast Parmasto tegevus oli läbi aegade seotud TA Zooloogia ja Botaanika Instituudiga (praegu Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut), kus ta töötas vanemteaduri, teadussekretäri, sektori juhataja, laboratooriumi juhataja ja peateaduri ametikohtadel. Aastatel 1985–1990 oli ta selle instituudi direktor, edaspidi mükoloogiaosakonna vanemteadur.

Lisaks põhitööle oli Erast Parmasto aastatel 1973–1982 Eesti Teaduste Akadeemia Bioloogia, Geoloogia ja Keemia Osakonna akadeemiksekretär ning aastatel 1987–1995 Tartu Ülikooli botaanika ja ökoloogia õppetooli professor.

Erast Parmasto uurimistöö peasuundadeks olid kõrgemate kandseente fülogenees ja süstemaatika, liigi ja perekonna olemuse probleemid ning eoslavaseente morfoloogilise varieeruvuse üldised seaduspärasused. Ta avaldas üle 170 teadustöö, sh mitu monograafiat, osales Eesti seeneliike puudutavate andmebaaside väljatöötamisel ning oli esimese eestikeelse biosüstemaatika õpiku autor. Tema eestvedamisel asutati 1950. aastal TA Zooloogia ja Botaanika Instituudis seente herbaarium.

Aastail 1990–2005 oli Erast Parmasto Rahvusvahelise Taimesüstemaatika Assotsiatsiooni Seente Komitee liige (1994–1999 esimees), aastal 1993 valiti ta Ameerika Mükoloogia Seltsi, 1995 Poola Botaanika Seltsi, 2004 Saksa Mükoloogia Seltsi ning 2011 Euroopa Mükoloogide Ühingu auliikmeks.

Erast Parmasto oli aastaid looduskaitse propageerijaks laiema avalikkuse ees. Ta avaldas üle 200 publitsistliku kirjutise päevakajalistel loodushoiuteemadel. Ajakirja “Eesti Loodus” taasavamisel oli ta 1958–1960 selle peatoimetaja.

1998. aastal autasustati Erast Parmastot Valgetähe III klassi teenetemärgiga. Ta pälvis kahel korral Eesti Vabariigi teaduspreemia (1994, 2002) ja 2008. aastal Eerik Kumari looduskaitsepreemia. 2003. aastal valiti ta Tartu linna aukodanikuks.

Erast Parmasto suri 24. aprillil 2012. aastal ja on maetud

NIMI	Erast Parmasto
TEADUSALA	Botaanika
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Kõrgemate kandseente fülogenees ja süstemaatika, liigi ja perekonna olemuse probleemid; eoslavaseente morfoloogilise varieeruvuse üldised seaduspärasused
VALIMISAEG	29. märts 1972
AKADEEMIA OSAKOND	Bioloogia, geoloogia ja keemia osakond
ELUDAATUMID	23. oktoober 1928 Nõmme – 24. aprill 2012 Tartu
PEREKONNASEIS	Abielus, kaks poega ja kolm tütar
HARIDUS	1947 Nõmme Gümnaasium 1952 Tartu Ülikool
TEADUSKRAAD	1956 bioloogiakandidaat, NSVL TA Botaanika Instituudi juures, teema: <i>“Трутовые грибы Эстонской ССР”</i> 1969 bioloogiadoktor, Eesti TA juures, teema: <i>“Исследования по афиллофоровым грибам (Aphyllophorales) Советского Союза”</i> 1980 professori kutse
TEENISTUSKÄIK	1950–1952 Eesti TA Zooloogia ja Botaanika Instituudi vanemaednik ja vanemlaborant 1952–1955 samas aspirant 1955–1961 samas vanemteadur 1961–1964 teaduslik sekretär 1964–1973 vanemteadur 1973–1981 Eesti TA bioloogia, geoloogia ja keemia osakonna akadeemiksektretär

	1979–1985 Zooloogia- ja Botaanika Instituudi sektorijuhataja
	1985 samas direktori kt
	1986–1990 samas direktor
	1990–1991 mükoloogia laboratooriumi juhataja
	1991–1997 peateadur
	1997–... EPMÜ ZBI (alates 2004 EMÜ põllumajandus- ja keskkonnainstituut) vanemteadur
TUNNUSTUSED	1988 Eesti Looduseuurijate Seltsi auliige
	1988 Eesti TA medal
	1993 Ameerika Mükoloogia Seltsi auliige
	1995 Poola Botaanika Seltsi auliige
	1998 Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärk
	1999 Eesti üldsuse poolt valitud 20. sajandi 100 suurkuju hulka
	2003 Tartu Linna aukodanik
	2004 Eesti Vabariigi teaduspreemia elutöö eest
	2004 Saksa Mükoloogia Seltsi auliige
	2005 Eesti Maaülikooli medal
	2008 Eerik Kumari looduskaitsepreemia
TEADUS- ORGANISATSIOONILINE ja -ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS	EESTIS: 1995–2001 Eesti Vabariigi Presidendi Akadeemilise Nõukogu liige
	MUJAL: 1990–2005 Rahvusvahelise Taimesüstemaatika Assotsiatsiooni Seente Komitee liige, esimees 1994–1999
TEGEVUS TEADUSLIKE VÄLJAANNETE TOIMETUSTES	EESTIS: <i>Folia Cryptogamica Estonica</i> toim. koll. liige
	MUJAL: <i>Nordic Journal of Botany</i> (Kopenhaagen) toim. koll. liige <i>Mycological Progress</i> (Tübingen) toim. koll. liige <i>Studies in Mycology</i> kaastoimetaja
JUHENDAMISEL KAITSTUD	Raitviir, A. 1964. Ülevaade heterobasidiaalsetest seentest NSVL-s. Tartu.

VÄITEKIRJAD:

Kalamees, K. 1965. Lehkseente ökoloogia ja ressursid Ida-Eesti eri metsatüüpides. Tartu.

Kõvask, V. 1965. (kaasjuh. A. Vaga) Eesti NSV ikkesvetikad (Conjugatophyta). Tartu.

Põldma, P. 1968. Põhja-Eesti fütopatogeensed mikroseened (v. k.). Tartu.

Järva, L. 1971. (kaasjuh. P. N. Golovin) Fütopatogeensed seened aedviljadel Eestis. Tartu.

Kalamees, K. 1975. Eesti lehkseened (Polyporales, Boletales, Russulales, Agaricales). Tartu.

Orlov, V. 1975. Kopet-Dagi mittelehkseened. Ashabad.

Golovko, A. 1978. (kaasjuh. N. A. Dorozhkin) Valgevene ebatorikute (Phellinus igniarius-rühm) eksperimentaalne uurimus. Minsk.

Matelis, A. 1987. (kaasjuh. V. A. Urbonas) Leedu NSV kaguosa mittelehkseente bioloogilis-ökoloogiline iseloomustus. Vilnius.

Kõljalg, U. 1996. (kaasjuh. T. Niemelä) Tomentella (Basidiomycota) and related genera in Temperate Eurasia. Helsingi.

Põldmaa, K. 1998. Studies in the systematics of Hypomyces and allied genera (Hypocreales, Ascomycota). Tartu.

MAGISTRITÖÖD: 5

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID:

Kokku umbes 170

HOBID

Teaduse metodoloogia, folkloristika, religioonilugu, indoloogia, populaarteaduslike palade kirjutamine